

megakadályozhatta volna a következményeket. Hanyagság esetén az elkövetői oldalon a cselekmény előrelátása mint tudati elem és értelemszerűen a cselekményhez kapcsolódó érzelmi (lelki) elem is hiányzik. Nem törődik a várható következményekkel és nem is érdekli azok lehetséges kimenetele.

Nagyon fontos minőségi elhatárolást húzni a szándékos mulasztásban megnyilvánuló bűncselekmény (e törvény szerint büntetendő) és a jelen szempontból bűncselekménynek nem minősülő tudatos gondatlanság között. Tudatos gondatlanság esetén felmerül a várható káros kimenetel lehetősége, de bízom benne, hogy az vagy nem következik be, vagy bízom az ügyességemben, hogy képes leszek elhárítani.

Szándékos mulasztásban megnyilvánuló bűncselekmény esetén a várható káros kimenetel elérésére törekszem azáltal, hogy nem teszek semmit. Hagyom, hogy a folyamat úgy okozzon kárt, hogy nekem ne kelljen tevőlegesen közreműködnöm. A következő példával szeretném a különbséget megvilágítani.

A számítógépes rendszerben egy ismert számítógépes vírus jelenik meg, és nem irtják ki haladéktalanul, hanem megvizsgálják, milyen tüneteket okoz, hogyan deríthető fel, mit tapasztalható vele kapcsolatban, tehát abban bíznak, hogy a vírus későbbi kiirtása is lehetséges.

Tudatos gondatlanság esetén az illető bíz benne, hogy a rendszer használhatatlanná válása előtt vírusirtóval majd megfékezi a vírus terjedését, ám ha ez valamilyen oknál fogva mégsem sikerül, és a rendszer tönkremegy vagy működése akadályozott lesz, máris kész a tudatos gondatlanság esete.

A szándékos mulasztásos bűncselekmény esetén az elkövető tud a vírus megjelenéséről – adott esetben akár maga telepítette –, csak hogy nem avatkozik be, mert azt

akarja, hogy a vírus elterjedve kárt okozzon.

Egyes vírustípusoknál az illető egyéb műveletek (végtelen ciklusos lemez vagy memóriaművelet) végzésével a vírus fajtájától függően a számítástechnikai rendszerben tárolt, feldolgozott, kezelt vagy továbbított adatot jogosulatlanul megváltoztatja, törli vagy hozzáférhetőlenné teszi, a rendszer működését egyéb művelet végzésével jogosulatlanul akadályozza (a rendszert lelassítja, lassúságával üzemi használatra alkalmatlanná teszi).

A kérdés a szöveg olvastán magától adódik: lehet-e egy rendszer működését jogosultnak akadályozni? A válasz kézenfekvő: természetesen igen, gondoljunk csak a háttérben futó mentésre egy kiszolgálón, amelyet a jogosult rendszergazda indított el, és amely adott esetben az ügyfelek hangos tiltakozását okozza a rendszer lassúsága miatt. Még jó, ha nem ragadtatják magukat súlyosabb cselekményre! Igaz, itt felvetődik a szakmai kérdés: mikor kell ezeket a kapacitásigényes eljárásokat végezni, azaz rendelkezik-e róla a belső szabályzat vagy szokás, illetve mit mond a szakmai etika: illik-e feltartanom a többiekét? A szolgáltatásnak az elvárt szinten kell működnie – ez a szakmai etika alapkövetelménye. A törvényszöveg kapcsán felvetődő másik kérdés, hogy ki és mire jogosult? Ennek megválaszolásával azonban majd legközelebb foglalkozunk.

Grane István

Elektronikai műszerész, kajak-kenu-edző és immár Linux-rajongó is. 1998 óta helyi hálózatok tervezésével és kiszolgálóépítéssel foglalkozik, valamint a JPTE harmadéves joghallgatója. Szeret síelni, biciklizni, úszni – és még keresi az igazi nőt.

Netcraft

A Netcraft webkiszolgáló-felmérése rendszerint örömteli hírekkel szolgál a Linux hívei számára, ám a legutóbbi, 2002. márciusi jelentésről ez nem mondható el.

A <http://www.netcraft.com/survey> weboldalon található grafikonokon látható az a küzdelem, amely az Apache és a Microsoft IIS webkiszolgálói között folyik 1998 óta. 2001-ben az IIS jelentősen csökkentette lemaradását az Apache-hoz képest, amely a webkiszolgálók piacának több mint hatvan százalékát uralta, végül azonban úgy tűnt, hogy 2002 februárjában a folyamat a viszályra fordul. Ám márciusban az IIS részesedése 4,89 százalékkal nőtt, míg az Apache-é 4,67 százalékot esett, így a fejlesztők ranglistáján (Top Developers) 57,36 százalékon áll az Apache és 34,02 százalékon az IIS.

A Netcraft szerint ez azt jelenti, hogy közel kétfélmillió webhelyen történt váltás „elsősorban annak eredményeként, hogy a register.com és a Network Solutions tartomány-

parkoló szolgáltatása windowsos kezelőfelületre költözött. A Register.com szolgáltatása eddig Apache kiszolgálón és Linux-rendszeren futott, jelenleg azonban a Windowsra való áttérés zajlik” (idézet a Netcraft jelentéséből).

A leparkolt tartományok szolgáltatásai természetesen sokban elmaradnak a tevékeny tartományokétól, így ez az adat a kiszolgálói oldalról nézve valószínűleg nem mond eleget a Világháló valós gyakorlati felhasználásáról. Mindazonáltal bosszantó, ha csak pár százalékponttal is kevesebbel dicsekedhetünk.

Talán ha befejeződik a nagy tartománynev-kibocsátók átállása a Sötét oldalra, az Apache részesedésének gyengülése is megszűnik, sőt, akár meg is fordul.

Doc Searls

Linux Jorunal, 2002. május, 97. szám